

NYTT OM

FRA NAVFs SEKRETARIAT
FOR KVINNEFORSKNING

NR. 4/5 — DESEMBER 1981

KVINNEFORSKNING

BARNEVERNSAKADEMIET
Biblioteket

Nytt om kvinneforskning kommer med 4-5 nr. i året. Bidrag og kommentarer sendes til NAVFs sekretariat for kvinneforskning, Munthesgt. 29 - Oslo 2. Telefon (02) 56 52 90

NAVFs sekretariat for kvinneforskning
Munthesgt. 29, Oslo 2
Tlf.: 02/56 52 90
Postgiro: 5 14 71 60

Sekretariatets styre:

Universitetsstipendiat Hanne Haavind, leder
Professor Harriet Holter
Forskningsstipendiat Hildur Ve, p.t. universitetslektor
Forskningsstipendiat Sidsel Saugestad Larsen
Dosent William Lafferty
Konsulent Anne Kari Lande Hasle
Amanuensis Mette Qvortrup
Førsteamanuensis Ida Blom, observatør fra Rådet for humanistisk
forskning, NAVF

Varamedlemmer:

1. Førsteamanuensis Tove Stang Dahl
2. Amanuensis Ingrid Eide
3. Konsulent Per Miljeteig-Olssen

I sekretariatet:

Konsulent Maren Brit Baadshaug, daglig leder
Fullmektig Berit Bakken

"Nytt om kvinneforskning"
Redaktør: Maren Brit Baadshaug
Omslag: Kari Rolfsen

I N N H O L D

NAVFs sekretariat for kvinneforskning 1982-85.....s.	1
Kvinnerns levekår og livsløp.....s.	4
Nordisk forum for kvinneforskning.	
Av Åse Hiorth Lervik og Bjørg Åse Sørensen.....s.	5
Kvinneforskning i almenpraksis. Av Kirsti Malterud.....s.	10
<u>Bokomtaler:</u>	
Du skjöna nya vardag. Av Tarja Cronberg og Inga-Lisa Sangregorio. Omtale av Brita Brandtzæg.....s.	16
China after Mao. Av Godvind Kelkar. Omtale av Judith E. Aksnes.....s.	18
Kjønnsmarkedet. Av Øistein Gullvåg Holter. Omtale av Åse Rellsve.....s.	20
The role of women as mothers and members of society, in the education of young people for peace, mutual understanding and respect for human rights. Av Birgit Brock Utne. Omtale av Judith E. Aksnes.....s.	23
<u>Litt av hvert:</u>	
Kvinner og U-landsforskning.....s.	24
Formidling gjennom fjernsyn og radio. NRK inviterer til møte.....s.	25
NAVF - pressetjenesten. Ukens kronikk - en ny formidlingskanal.....s.	26
Invitasjon til nordisk kvinnehistoriemøte november 1982.....s.	27
Festskrift til Harriet Holter.....s.	30
100-års jubileet i 1982 for kvinners adgang til universitetet.....s.	31
Etterlysing.....s.	32
Forskning om kvinner. Tillegg til RFSP-rapporten.....s.	32
Kvinneforsker og/eller medlem i kvinnebevegelsen. Av Kari Margrethe Steffensen.....s.	36
Besøk av Tatjana Mamonova - sovjetisk feminist.....s.	39
Oversikt over hovedoppgaver/magistergradsavhandlinger med spesiell vekt på kvinnespørsmål. Vår/høst 1980.....s.	40

Om forskningsfinansiering etc.:

Forskningsprosjektet "Betydningen av ny teknologi for kvinners sysselsetting".....s.	43
NOS-S. Nordisk samarbeidsnemnd for samfunnsforskning.....s.	44
Oversikt over finansieringskilder - samfunnsvitenskap.....s.	45
Seminar i prosjekt- og søknadsutforming.....s.	46
Hva kan du søke NAVFs sekretariat for kvinneforskning om?..s.	48
Publikasjoner innkommet til redaksjonen.....s.	50

NAVFs SEKRETARIAT FOR KVINNEFORSKNING 1982-1985

NAVFs styre har i sitt møte 15.12.81 vedtatt å etablere et tverrfaglig sekretariat for kvinneforskning i NAVF fra 1.09.82 og til 31.12.85. Sekretariatet vil få et budsjett på 1.3 mill. kroner.

Vi rekker såvidt å få med resultatet av behandlingen i NAVFs styre av planene for videreføringen av NAVFs sekretariat for kvinneforskning i dette nummeret. Planene for dette er del av innstillingen fra NAVFs likestillingsutvalg til NAVFs styre: Kvinner og forskning: Hva kan NAVF gjøre? Denne innstillingen ble omtalt i forrige nr. av Nytt om kvinneforskning.

Vi har også tidligere omtalt at videreføring av NAVFs sekretariat for kvinneforskning var sikret gjennom vedtaket om Handlingsplan for likestilling, som budsjetterte med kr. 700 000 til et slikt sekretariat i perioden 1983-85 og kr. 400 000 i 1982. (Det nåværende sekretariatets virkeperiode utløper 31. mai 1982).

Siden bevilgningen over statsbudsjettet ikke vil dekke mer enn driften av et sekretariat på størrelse med det nåværende, har spenningen knyttet seg til hvor mye NAVF vil bevilge over sitt ordinære budsjett til driften av sekretariatet. Likestillingsutvalget foreslår i sin innstilling et tverrfaglig sekretariat som en videreføring og utvidelse av det nåværende sekretariatet. Utvalget foreslår et personale på tre saksbehandlere og tilstrekkelig kontorassistanse.

Alle rådene i NAVF har uttalt seg om likestillingsutvalgets forslag. Rådet for humanistisk forskning (RHF), Rådet for samfunnsvitenskapelig forskning (RSF) og Rådet for forskning for samfunnsplanlegging (RFSP) støtter forslaget. Rådet for medisinsk forskning (RMF) er forbeholdne og Rådet for naturvitenskapelig forskning (RNF) fraråder.

NAVFs styre har tidligere (31.8.81) avsatt en rammebevilgning på kr. 600 000 til sekretariatet i 1982. I tilknytning til dette budsjettvedtaket heter det:

"Det tverrfaglige sekretariatet kan dermed starte opp 01.10.82. RSFs ansvar opphører pr. 30.05.82. Styret prolongerer RSFs sekretariat for perioden 1.06 - 30.09.82."

Vi refererer de viktigste punktene i styrets vedtak av 15.12.81:

- Det etableres et tverrfaglig sekretariat for kvinneforskning fra 01.09.82 til 31.12.85.
- Sekretariatets generelle målsetting er å øke rekrutteringen av kvinner til forskning. For å fremme denne målsetting skal sekretariatet ha som hovedoppgaver:
 - 1 - å stimulere og støtte kvinner i forskning
 - 2 - å initiere og fremme kvinneforskning
 - 3 - å styrke integreringen av kvinneperspektivet i den faglige virksomheten
 - 4 - å formidle forskning mellom forskningsmiljøer og til brukere.
- Sekretariatet ledes av et styre på 5 medlemmer :
 - 1 samfunnsvitenskapelig forsker med innsikt i forskning om kvinner
 - 1 humanistisk forsker "
 - 1 medisinsk forsker "
 - 1 medlem fra NAVFs styre
 - 1 medlem fra FAD

Som varamedlem for den medisinske forsker oppnevnes en naturvitenskapelig forsker med interesse for kvinnelige forskeres situasjon.

- Sekretariatet får et årlig budsjett på 1.3 mill. kr. Dette er fordelt på vel 1 mill. kr. til lønnsutgifter, iberegnet 70% overhead, og ca. 280 000 kr. til driftsutgifter.

Stillingsstrukturen er fastlagt til forskningsleder (Helga Hernes), førstetekonsulent, konsulent og to kontorfullmektiger.

- NAVFs administrasjon har fått i oppdrag å lage utkast til statutter for sekretariatet, samt instruks for daglig leder, til neste styremøte.
-

I NAVFs sekretariat for kvinneforskning er vi glade for at drift av et utvidet, tverrfaglig sekretariat for kvinneforskning innen NAVF er sikret. Vedtaket inneholder imidlertid en del overraskelser, såvel som en del skuffelser.

Vi er forbauset over at styret går imot det tidligere vedtaket om å prolongere RSFs sekretariat for perioden 01.06 - 30.09.82, og at det nye sekretariatet skal starte opp en måned tidligere enn planlagt. Budsjettmessig er dette markert ved at det i perioden 01.06 - 31.08.82 bare er avsatt midler til en forskningsleder og en førstekon-torfullmektig "for å bistå Fellessekretariatet med etablering av det nye sekretariatet". Den overgangsperioden vi hadde regnet med, får vi altså ikke. Videre er vi skuffet over at det utvidete sekretariatet får et mindre beløp i disposisjonsmidler enn det RSFs sekretariat har hatt.

Vi vil komme tilbake med flere kommentarer og synspunkter på videreføringen av NAVFs sekretariat for kvinneforskning i neste nr. av Nytt om kvinneforskning. Vi inviterer også til kommentarer fra humanister, medisinere og naturvitere. Videre vil vi omtale de øvrige tiltak for likestilling innen NAVF.

VI ØNSKER ALLE VARE
LESERE
ET GODT NYTT ÅR

KVINNERS LEVEKÅR OG LIVSLØP

I vår oversikt over planlagte bøker i serien "Kvinnens levekår og livsløp" i forrige nr. av Nytt om kvinneforskning, var dessverre disse tre titlene falt ut:

<u>Redaktører og deres arbeids- plass</u>	<u>Titel avslutningsdato (ca)</u>	<u>Bidragsyternes arbeidsplasser</u>
Tor RØDSETH og Kristin TITLESTAD (Universitetet i Bergen)	Arbeidsmarked for kvinner (arbeidstittel) 1982	Universitetet i Bergen Statistisk sentralbyrå NIBR, ISF
Helga Maria HERNES (NAVF)	Velferdsstaten og kvinnens velferd 1982	NAVF, Universitetet i Oslo, Bergen, Tr.heim ISF
Ingrid RUDIE (Universitetet i Oslo)	Myk start, hard landing: om kvinnens nye byrde 1982	Universitetene i Oslo, Bergen, Tromsø

Disse tre titlene kommer altså i tillegg til de 15 bøkene som er oppført tidligere. Bøkene kommer på Universitetsforlaget, de første våren 1982. Serieredaktør er forskningsleder Helga Maria Hernes.

NORDISK FORUM FOR KVINNEFORSKNING

AV ÅSE HIORTH LERVIK OG BJØRG ÅSE SØRENSEN

Etter en sonderende kontakt i vårsemesteret ble det i høst innkalt til møte i København "till upprättande av Nordisk förening för kvinnoforskning". Initiativet gikk ut fra Center for samfundsvidenskabelig kvindeforskning, og innkallingsbrevet var underskrevet av Myra Lewinter og Marina Thorborg.

Møtet fant sted 6. og 7. november i Center for utviklingsforskning. Det var ca. 20 deltakere. Fra Norge møtte Bjørg Åse Sørensen på vegne av NAVFs sekretariat for kvinneforskning, og Lisbeth Høltedahl og Åse Hiorth Lervik fra kvinneforskningsgruppene i Tromsø. Det var en deltaker fra Finland, mens derimot de svenske Forum-organisasjonene og en rekke nystiftede danske grupper av kvinneforskere var godt representert.

I det følgende gir Åse Hiorth Lervik et referat fra møtet i København, mens Bjørg Åse Sørensen redegjør for planene for oppfølging av møtet og kommer med noen synspunkter på en slik organisasjons plass i forhold til de norske miljøene.

Åse Hiorth Lervik om møtet i København:

Diskusjonen ble tidvis ganske hissig og kom til å dreie seg om de fleste av de problemer som har vært oppe i debatten om kvinneforskning i de senere år, så som forholdet mellom kvinnebevegelse og forskning, isolasjon kontra integrering, hvorvidt menn kan drive kvinneforskning. I tillegg til dette kom de organisatoriske spørsmål. De skarpeste meningsmotsetningene gjorde seg gjeldende mellom de svenske og de danske deltakerne, men det lot også til å være visse konflikter innenfor den danske gruppen.

Resultatet av dette møtet var at vi stiftet Nordisk forum for kvinneforskning og formulerte følgende mål for organisasjonen:

Nordisk forum for kvinneforskning er en forening for å fremme forskning av, om og for kvinner. Dens formål er

- å fremme og utvikle kvinneperspektiver i forskningen
- å støtte og utvikle kvinneforskningsmiljøer
- å fremme nordisk kontakt og samarbeid i kvinneforskningen
- å virke som rådgivende instans for nordiske forskningspolitiske organer, og
- å fremme samarbeid om kvinneforskning på internasjonalt plan

Utover dette var det enighet om at organisasjonen skulle være en paraplyorganisasjon med medlemskap fortrinnsvis for grupper av kvinneforskere fra de nordiske landene, men at enkeltpersoner også kunne bli medlemmer dersom de var på steder der det ikke fantes grupper.

Vi kom ikke lenger i å avklare organisasjonens struktur, men vi ble enige om en fremdriftsplan. Hvert land skal nå peke ut to representanter til et nordisk interimstyre, som skal holde sitt første møte i løpet av januar, antakelig i Oslo. Bjørg Åse Sørensen tar imot navnene på de representanter som blir valgt til interimstyret og har ansvar for at første møte blir innkalt. Stiftelsesmøtet har pålagt interimstyret å utarbeide forslag til vedtekter og å innkalle til den første generalforsamling, som etter planen vil finne sted i september 1982. Det var en del uenighet både om hvordan og hvor generalforsamlingen skulle arrangeres, og spesielt om den skulle kombineres med et vitenskaps-teoretisk seminar.

Det er vel rimelig at vi velger eller peker ut de to representantene til interimstyret slik at det blir en samfunnsforsker og en humanist. De samfunnsvitenskapelige kvinneforskerne kan gjøre dette gjennom NAVFs sekretariat, men for humanistene finnes det ikke noen opplagt måte å peke ut en representant på. Det bør vel også drøftes i miljøer og grupper hvorvidt vi ønsker en fastere organisering av humanistiske kvinneforskere i Norge, dels av hensyn

til det nordiske samarbeidet, dels med tanke på å stå sterkere når nå NAVFs sekretariat for kvinneforskning etter alt å dømme vil bli omdannet til et tverrfaglig sekretariat.

Noe av det mest utbytterike på møtet i København var orienteringen fra representantene om hvordan kvinneforskningen er organisert og finansiert på de respektive universiteter. Av dette fremgikk det at de svenske Forum-organisasjonene, som er to-tre år gamle, fungerer godt på sine universitet og at de også har et godt samarbeid. I juni arrangerer disse Forum-organisasjonene sin første store nasjonale konferanse om kvinneforskning i Umeå og kaller den Kvinnouniversitetet.

Møtet i København gjorde det meget tydelig at nordisk samarbeid på dette feltet kommer til å bli problemfylt, men det er neppe noen grunn til å avskrive det. Forhåpentligvis vil en sammenlutning både gi kontakt mellom forskere og større styrke utad.

Björg Åse Sørensen: "Til fremme av kvinneforskningen i Norden"

På tross av uklarheter om hvem som bør representere hvilke grupperinger har jeg ment at det var viktig å legge til rette for en oppfølging av vedtakene i København. Rent praktisk har jeg tatt sikte på å invitere representantene til møte i Oslo 28. og 29. januar 1982. På en del av møtet håper jeg på en faglig del, med presentasjon av noen norske kvinneforskningsprosjekter. Denne delen er tenkt lagt til ettermiddags/kveldstid den 28. januar, etterfulgt av sosialt samvær. Og da ville det være veldig hyggelig om interesserte satte av denne kvelden til å møte de nordiske kollegene.

Samfunnsvitenskapelig kvinneforskning har nå i noen år hatt et sekretariat for kvinneforskning innen NAVF. Erfaringene fra dette sekretariatets første virksomhetsperiode er så gode at det nå er reelle muligheter for at vi får et tverrfaglig sekretariat for kvinneforskning.

1970-årene har bragt med seg en god faglig utvikling for forskere som arbeider med et kvinneperspektiv. Kvinneforskning har skapt faglig fornyelse, teori- og metoderikdom og ny kunnskap. Kvinneforskningen viste seg også å ta formidlingsansvaret på alvor, og kan dessuten sies å kunne vise til interessante, produktive organisasjonsformer innen forskning. Målt med en rekke viktige kriterier er kvinneforskningen en opplagt suksess.

Utviklingen for kvinner innen vitenskap, høyere utdanning og forskning kan antyde at effektene av kvinnefaglig gjennombrudd ikke kan sies å ha avtegnet seg i økt rekruttering til faste vitenskapelige stillinger. Flere unge jenter banker nå på Universitetenes porter enn noen gang før. Kvinnebevegelse og kvinneforskning kan tenkes å ha levert noen av de nye betingelsene for økt studie-motivering for kvinner. Men, det er godt mulig at vi må innse at kvinnebevegelsens og kvinneforskningens fellesidealer om fagkritisk virksomhet, fler- og tverrfaglighet og formidling må ta noe av "skylda" for at vi ikke får akademisk uttelling for kvinneforskning?

Konklusjonen for mitt vedkommende er: Det er meget gledelig at vi får et felles/tverrfaglig sekretariat for kvinneforskning. Men trengs det ikke også en interesseorganisering som kan støtte et slikt sekretariat og som kan operere friere enn et sekretariat?

I Norge har vi i løpet av 70-årene hatt flere grupper av kvinneforskere og/eller kvinner i vitenskapelig arbeid. Disse har eksistert i kortere og lengre tid. Ved universiteter og høyskoler har en hatt slike grupper både innenfor samfunnsfag og humaniora.

Norske Kvinnelige Akademikeres Landsforening har tradisjonelt vært samlingspunkt for akademisk utdannede kvinner, og har i de senere år også invitert kvinneforskere for å holde foredrag om kvinneforskningstemaer.

En gruppe av kvinneforskere og kvinner i forskning tok initiativ til et møte i Vitenskapsakademiet i 1977, med tanke på å danne et eget kvinnevitenskapsakademi.

Situasjonen er ved utgangen av 1981 at flere miljøer og grupperinger synes å mene at tiden er inne til å realisere planer om en ikke-sentralistisk organisasjon som i første rekke tar sikte på å knytte sammen de ulike initiativer som finnes i Tromsø, Bergen, Bodø, Trondheim, Oslo, Lillehammer og andre steder.

På nyåret 1982 vil det (med utgangspunkt i den gamle "Akademi-gruppas" liste over interesserte) bli tatt kontakt til de ulike miljøene.

Enn så lenge bør NAVFs sekretariat vurdere å kunne fungere som kontaktsentral for kvinneforskere som er interessert i å delta selv, eller foreslå andre til å delta i den nordiske organisasjonens interimstyres arbeid.

For norske kvinneforskere vedkommende må vi blant annet ta stilling til om man skal ha en organisasjon med personlig medlemskap eller om vi blir medlemmer via tilknytning til en nasjonal organisasjon.

Fordelene ved et nordisk samarbeid er etter mitt skjønn mange. Først og fremst lokker de gode mulighetene for faglig kontakt. Dernest er det mye å lære av hverandres praktiske problemer og måter å løse dem på. På visse områder har vi jo allerede utstrakt samarbeid, f.eks. i kvinnehistorie og arbeidsmiljøforskning.

Jeg ser fram til å kunne bruke krefter på samarbeid om å fremme kvinneperspektiv i forskning i Norden, og håper at andre også lar seg inspirere.

KVINNEFORSKNING I ALMENPRAKSIS

Av Kirsti Malterud^x

All forskning starter med undring. Virkeligheten vi lever i, forteller oss om sammenhenger og lovmessigheter. Forskeren aner en sammenheng, og stiller seg et spørsmål som forskningen søker å finne svaret på. Vitenskapelig metode er middelet for å finne ut om hypotesen stemmer eller må forkastes.

Det er ikke tilfeldig for forskningen hvem som undrer seg, hvem som aner sammenhenger. Det er ikke tilfeldig hvilke spørsmål som stilles, og det er ikke tilfeldig hvilke metoder forskeren bruker som redskap. Forskerens egne normer, erfaringer og virkelighetsoppfatning er med på å bestemme rammene for forskningen. Selv om forskeren følger strengt vitenskapelige kriterier i sitt arbeid, kan forskningen aldri bli verdinøytral.

Fram til de siste årene har forskning og vitenskap vært dominert av menn. Vitenskapshistorie er historien om kloke menn, mens kloke koner hører til en helt annen del av vår historieoppfatning. Forskningen har vært preget av at det er menns virkelighet som har vært utgangspunkt for de spørsmål som er stilt og de svar som er funnet. Fra vårt eget fagfelt viser f.eks. Legestatistikken fra Statistisk Sentralbyrå at i 1978 var det 363 mannlige leger som arbeidet med forskning og undervisning, men bare 31 kvinner.

I samfunnsfagene har kvinneforskningen eksistert i mange

år. Kvinneforskningen har sprunget ut fra et behov om å få et bredere bilde av kvinners liv, virkelighet og erfaringsverden. Den eksisterende vitenskapelige tradisjon har bare i liten grad evnet å gi oss del i kvinners levevilkår.

Men kvinneforskningen er ikke bare beskrivende og fortellen de. Det blir ikke kvinneforskning fordi om den handler om kvinner. Gynekologisk forskning behøver ikke være kvinneforskning. Kvinneforskningen innebærer også en egen forskningspolitisk bestrebelse - vi må samle våre erfaringer om kvinners verden forat fordeler og makt kan fordeles mer rettferdig mellom kjønnene i vårt samfunn.

Kvinneforskningen kjennetegnes av temavalg, arbeidsform og formidling. Kvinnelige forskere må stille nye spørsmål - spørsmål som mannsforskningen tidligere ikke har reist. Ofte er kvinneforskningen kollektiv, mer preget av samarbeid enn konkurranse. Kvinneforskningen har også funnet tverrfaglig samarbeid nødvendig - ut fra erfaringen om at våre snevre faggrenser heller virker begrensende enn befruktende på forskningen.

Medisinsk forskning har alltid vært naturvitenskapelig og teknologisk orientert. Dette er vitenskapelig metode som er bedre egnet til å belyse isolerte, fragmenterte sider av virkeligheten enn til å si noe om helheten og sammenhengene. Almenmedisinsk forskning har også gjort erfaringer om disse metoders utilstrekkelighet. Almenmedisin har det til felles med kvinneforskning at helheten er vårt

varemerke, vårt kvalitetsstempel. Skal vi beskrive denne helheten med vitenskapelige øyne, må vi utvikle vår forskningsmetodikk slik at den egner seg til formålet. Metodeutvikling blir en viktig utfordring for medisinsk kvinneforskning på samme måte som forskning i almenmedisin for øvrig. Dette betyr ikke at vi skal svekke våre kvalitetskrav. Kvinneforskningen skal aldri bli mindreverdig forskning som ikke holder mål. Men vi har mye å lære av samfunnsvitere og humanister for å forsterke vår tradisjonelle medisinske vitenskapelige tilnærming.

Almenmedisin er et fagfelt som rommer viktige erfaringer om kvinners livssituasjon. Vi som arbeider i førstelinje møter ofte grenselandet mellom naturlige livsbegivenheter og sykdom. Mistrivsel omformes ofte til sykdom. Almenpraktikeren møter gjerne udifferensierte sykdomsbilder som krever at vi ser plagene i sammenheng med den totale livssituasjonen. Almenpraksis er derfor en gullgrube for medisinsk kvinneforskning, og det er på tide at vi snart kommer igang med å samle og formidle vår viten.

I de fleste medisinske fagfelter er kvinner sterkt underrepresentert. Bare 14% av Norges leger er kvinner. Almenpraksis er imidlertid et av de fagområder der kvinner og menn fordeler seg ganske jevnt - mens 22% av de mannlige legene arbeider i almenpraksis, er det 18% av de kvinnelige legene som finnes der. Tallmessig er imidlertid forholdet skjevt - bare 213 av Norges 1472 almenpraktikere er kvinner

På pasientsiden er derimot kvinnene overrepresentert. I alle undersøkelser vi hittil har fra almenpraksis utgjør kvinnene en større del av almenpraktikerens pasienter enn mennene gjør. Kvinner søker lege i større grad enn menn. Men betyr dette at kvinner er sykere enn menn? Dødelighetstall og levealder skulle fortelle om det motsatte. Er det slik at kvinnerollen ligger nærmere pasientrollen, og at det er lettere for kvinner å gi uttrykk for sine plager? Eller betyr det at almenpraktikeren er lettere tilgjengelig for kvinnene fordi mennene er på jobb og kan gå til bedriftslegen hvis de trenger legehjelp? Her er det mange ubesvarte spørsmål og interessante hypoteser.

Diagnoseregistreringer viser at kvinner kommer til almenpraktikeren med andre sykdommer enn menn gjør. Selv når vi tar ut legesøkning for prevensjon og svangerskap, har kvinner en helt annen sykdomsprofil enn menn. Mens menn plages mest av muskel-skjelett-sykdommer, hjertekarsykdommer og fordøyelsesplager, er det sykdommer i urinveier og kjønnsorganer samt psykiatriske plager som fører kvinnen til almenpraktiserende lege.

Hvilke sider av virkeligheten er det som gjør at sykkeligheten er så forskjellig for kvinner og menn, både kvantitativt og kvalitativt? Kan vi i dette feltet finne svar på spørsmål som utdyper vår viten om kvinners liv og virkelighet?

Vi opplever at stadig flere sider av kvinners naturlige livsfunksjoner blir omgjort til sykdom, som krever lege-

undersøkelse og behandling. Det skapes myter om kvinners liv og helse som medvirker til å gjøre kvinner unødig avhengig av helsevesenet og medisinsk ekspertise, og som hindrer kvinners utvikling mot selvstendighet og frigjøring. Eksempler på dette er forestillingen om kvinner som utilregnelige og ustabile i premenstruell fase eller tidlig i svangerskapet. At kvinner ikke er ordentlige kvinner etter overgangsalderen, og derfor bør substitueres hormonelt livet ut, er også myter med sterk gjennomslagskraft både i og utenfor vårt medisinske miljø. Kvinners adekvate psykiske reaksjoner på en håpløs livssituasjon er også altfor ofte blitt gjort til sykdom. Lidelser og plager er ikke alltid det samme som sykdom, og vi som arbeider i almenpraksis har et viktig ansvar for å unngå unødig sykdeliggjøring av livsbegivenheter.

Det er mitt inntrykk at vi er mange kvinnelige almenpraktikere som forvalter viktige erfaringer om kvinners virkelighet. Nå er det på tide at vi samler våre erfaringer, bearbeider dem og bringer dem tilbake til de kvinnene det gjelder. Dette kan være begynnelsen på en prosess der ny viten om kvinners situasjon kan medvirke til en forandring. Kvinneforskning i almenpraksis er et sted å begynne.

Dette innlegget ble presentert ved 2. nordiske kongress i almenmedisin i Bergen 18. juni 1981.

- x Kirsti Malterud er lege med almenpraksis som virkefelt, ansatt i Oslo helseråd. Hun arbeider også med en undersøkelse om kvinnehushandling.

BOKOMTALER

I nr. 2/1981 etterlyste vi flere bokomtaler, og vi har også kontaktet en del personer direkte for å høre om de hadde lest noe i det siste som ville være av interesse også for andre. Dette har gitt resultater, men vi gjentar likevel oppfordringen om å skrive litteraturomtaler. Vi stiller spørsmålet om vi f.eks. er flinke nok til å omtale hverandres bøker og rapporter. Når det gjelder den utenlandske kvinneforskningslitteraturen er det helt klart at det bare er en liten andel som blir kjent i de norske miljøene. Når noe av interesse leses, er det derfor viktig å bringe dette videre. Det finnes dessuten en ganske omfattende tidsskriftlitteratur som sikkert også er for lite kjent, og blir for lite brukt. Tidsskriftanmeldelser ville derfor også være nyttige.

Generelt gjelder det at bokomtalene ikke bør være for lange. Den litteraturen som omtales behøver ikke nødvendigvis være helt ny. Men hvis en velger eldre publikasjoner, bør en ha en spesiell grunn for det, f.eks. at boka er for lite kjent.

M.B.B.

" DU SKJØNNE NYE HVERDAG "

Av Tarja Cronberg og Inga-Lisa Sangregorio
Stockholm, PRISMA, 1981

Datateknologien er på full fart inn i vår hverdag og våre hjem. Industrien er på jakt etter nye markeder for nye attraktive produkter. Det er åpenbart store kommersielle interesser i å spre mikroelektronikken til hjemmene, som ganske visst utgjør et langt større marked enn industri- eller kontorsektoren.

Egentlig er det ikke snakk om noen "ny teknologi", men om nye måter å anvende teknologi som tildels allerede finnes i de enkelte hjem. Det dreier seg om å koble sammen telefon og TV med datorer, for derved å øke tilgangen på opplysning og informasjon, på kontakter med andre mennesker eller på underholdning. Den nye informasjonsteknologien gir muligheter til å delta direkte i politiske prosesser, som lokale valg eller opinionsmålinger. Vi vil kunne bestille alle slags billetter, gjøre alle innkjøp eller ordne våre post- og bankanliggender fra sofakroken. Rask kommunikasjon, også mellom flere personer samtidig, gjør det mulig å desentralisere arbeidsplasser eller rett og slett å ha arbeidsplassen hjemme. Vi kan slippe lange reiser til arbeidet eller i arbeidstiden. Vi kan ha møter uten å møtes.

Dette er en teknikk som utvikles uhyggelig raskt og som stadig blir billigere og derfor tilgjengelig. Alt, eller nesten alt, er mulig, og uenigheten om den nye teknikkens velsignelse er stor. Boken "Du skjønne nye hverdag" beskriver ulike måter å anvende den nye teknikken på og drøfter alternative konsekvenser. Det dreier seg om teknologi som først og fremst angår organiseringen av menneskelig virksomhet, og som kommer uansett hva vi måtte mene om den.

Forfatterne oppfordrer oss til å sette oss inn i hva innføring av datateknologien kan komme til å bety for vår fremtidige livsform. Vi kan "la utviklingen gå sin gang" og stole på markedskreftene og

menneskers sunne fornuft. Vi kan si nei og gå inn for hindringer eller forbud som kan dempe negative virkninger av slik teknologi; eller vi kan velge en strategi for motorganisering. Det er særlig denne delen av boken som synes interessant og stimulerende. En strategi for motorganisering må, etter forfatterens mening, ta sikte på å styrke sosiale nettverk og menneskers muligheter til å utvikle seg i skapende samvirke med andre. Ved å styrke sosiale nettverk og kontakter, kan vi også medvirke til å utvikle de potensielt frigjørende mulighetene i den nye teknikken.

Idag er det den enkelte husholdning som er enhet og mål for all planlegging. Isolerte og private enheter er uhyre sårbare, og forfatterne ser på vår sosiale sårbarhet som en langt større trusel enn den tekniske utviklingen som sådan, og mener at vår eneste mulighet for en motstrategi ligger i en organisering nedenfra. Med utgangspunkt i den uformelle sektor kan vi ha håp om å påvirke utviklingen i den formelle, ved selv å definere behov istedenfor å la produksjonen gjøre det for oss. Blant elementene i en slik strategi nevnes endringer av lovverk og bestemmelser som fremmer fellesløsninger istedenfor private, støtte til teknologi som forutsetter "liten skala" istedenfor stor, små istedenfor store produksjonsenheter og desentralisering istedenfor sentralisering. Med den nye teknikken kan slike løsninger bli langt mere lønnsomme og realistiske enn de har fortonet seg hittil.

Det er sikkert lett nok å avvise slike ideer og forslag som naive. Personlig opplever jeg boken som en utfordring til å bruke fantasien og delta i en konstruktiv strategi, der vi kan bruke den nye teknologien til å nærme oss virkeliggjøringen av feministiske visjoner om vårt arbeids- og hverdagsliv.

Brita Brandtzæg

CHINA AFTER MAO

A report on Socialist Development

by Godvind Kelkar.

Usha Publications, New Dehli, 1979

Dr. Godvind Kelkar besøkte Norge i oktober i år. Hun er en indisk historiker med kinesisk historie som spesialitet. Da hun var her holdt hun en forelesning på NUPI: "The Impact of the Green Revolution on Women's Participation", og diskuterte indisk kvinneforskning med NAVFs sekretariat for kvinneforskning (se Nytt om kvinneforskning nr. 3/1981).

Boka "China after Mao" er et resultat av et fire ukers besøk i Kina i 1978. Dr. Kelkar var invitert av The Chinese Peoples' Friendship Association with Foreign Countries, Beijing. Hennes mål var: a) å studere Kinas holdning til utviklingsarbeid, b) å studere kvinners status og rolle i Folkerepublikken og c) intervju Dr. Dwarkanath Kotnis' kone og venner. (Dr. Dwarkanath Kotnis var en indisk lege som ofret livet i frigjøringskampen for et sosialistisk Kina. Han var humanist og internasjonalist.)

Godvind Kelkars bok er lettlest og har en enkel og direkte fremstillingsform. Den er fri for overentusiastisk pro-kinesisk propaganda såvel som "ta det med en klype salt"-holdning. Boka er forfriskende ærlig og saklig. Det er verdt å merke seg at dr. Kelkar var den første indiske kvinne som besøkte Kina i forskningsøyemed.

Kapittel 9, "China's Women: The Change and the Challenge" er spesielt velskrevet og informativt. Dr. Kelkar diskuterer sine observasjoner åpent i Kina, og påpeker avstanden mellom det hun ser og de uttalte mål om likestilling mellom kjønnene. Kineserne innrømmer at de også lider under "tradisjonell" tenkning og handlemåte i forhold til kvinnene, dvs. når det gjelder fysisk styrke og arbeidspoeng. Gjennomsnittet er ti arbeidspoeng for menn og åtte

for kvinner pr. dag. Dette fordi fysisk styrke og arbeidsmengde fortsatt teller med i de kriterier som brukes. Flertallet av kvinnene har lavstatus-jobber og enkelte yrker peker seg ut som "kvinnearbeid".

Kinesiske kvinner ser tre hovedproblemer:

- Kvinner utestenges fra tungt arbeid i spesielle industri-grener. Hvis maskiner kunne overta det tyngste arbeidet, kunne kvinner og menn likestilles.
- Husarbeidet har ikke blitt modernisert nok. Bare i byene tar menn del i husarbeidet.
- Kvinneorganisasjonene må utdanne kvinner og menn til å bekjempe tradisjonelle holdninger og utvikle selvtilit hos kvinner.

Godvind Kelkar hadde den store fordel at hun besøkte Kina på egen hånd, ikke som medlem av en gruppe eller "kulturdelegasjon". Hun hadde anledning til å planlegge sitt eget program for å nå sine forskningsmål. Hun reiste mye omkring, besøkte ni byer, åtte folkekommuner, fem fabrikker, tre sykehus og seks utdannings-institusjoner. Selv om dr. Kelkar hadde begrenset tid til besøket, gjorde det forhold at hun kjente kinesisk historie svært godt og snakket språket det mulig å utnytte de mulighetene hun fikk ved sin reise fullt ut.

"China after Mao" gir leseren en unik erfaring i å se Kina gjennom øynene til en kvinnelig forsker fra den tredje verden.

Judith E. Aksnes

Judit Aksnes er sosiolog/sosionom. Hun har jobbet med NORAD-stipendiater og utenlandske studenter. Hun er opptatt av kvinner fra den tredje verden med høyere utdanning i Norge.

Øistein Gullvåg Holter: KJØNNSMARKEDET. Magistergradsoppgave. Arbeidsnotater nr 151. Institutt for sosiologi, Universitetet i Oslo, 1980

Kvinneundertrykking og måten parforhold dannes er emnet for magistergradsoppgaven til Gullvåg Holter. Holter ser kjønnsmarkedet som et marked for inngåelse av kortvarige eller langvarige parforhold. I følge Holter er "sjekking" vår tids viktigste form for rekruttering til parforhold, og "sjekkestedene" er instituerte arenaer for dette. Deltakernes bytteverdi på markedet kommer til uttrykk i deres attraktivitet. Gutten jakter på "pen" og "ubrukt", mens jenta er mer opptatt av gutten som hel person. "Pen" er noe jenta har liten innflytelse over. Guttens jakt på "pen" gjør derfor jenta til en passiv part. "Pen" er dessuten sjelden vare. Guttens forelskelse virker som en overskridende mekanisme som legitimerer inngåelse av et varig forhold med jenta som ikke er i besittelse av tilstrekkelige mengder "pen". Forelskelsen gir grunnlag for å trekke andre egenskaper ved jenta inn i bildet. Men forelsket gutt er sjelden vare, og hans markedsposisjon blir dermed betraktelig styrket. Jenta ser etter trygghet og en mann som ser henne som individ. På den måten kan hun komme ut av sirkulasjon og ut av sin passive objektposisjon. Jenta forelsker seg til gjengjeld. Men gevinsten hun oppnår er individuell og gjør henne underlegen som individ. På denne måten gjen-danner kjønnsmarkedet kvinnelig underordning.

Holter mener forøvrig at kjønnsmarkedet stiller partene bemerkelsesverdig likt mht å delta og oppnå gevinst. Allikevel er han ikke særlig optimistisk på kvinnes vegne. Menn tilegner seg rett til kvinnens omsorg på sine premisser, mens kvinnen ikke i samme grad greier å tilegne seg mannens omsorg på egne premisser. Hva som

hindrer kvinnene i dette, gir Holter ikke noe fullstendig svar på. Men han trekker følgende konklusjon: "Ingen ytre kraft hindrer kvinnene i å gå inn i parforhold på egne premisser, men en konkurransesituasjon og individuell splittelse peker i motsatt vei. Forutsetningen for privat underordning er hverken barn, bolig eller økonomi, den er den sosiale kontrakten mellom partene som gjør at goder og ulemper ved slike ting fordeles ulikt."

Gullvåg Holters arbeid er interessant både pga temaet og det teoretiske perspektivet. Kvinneforskere og kvinnebevegelsen har vært mest opptatt av parforholdet slik det kommer til uttrykk gjennom ekteskap og samliv, konsekvensene av samlivet når det er barn inne i bildet og oppløsning av parforholdet. Hvordan partene blir ledet inn i parforhold og samliv har vært omfattet med mindre interesse.

Kvinneforskningen savner dessuten et helhetlig teoretisk perspektiv. I analyser av problemstillinger som berører kvinners situasjon, må en vanligvis trekke inn ulike forklaringsmåter, noe f eks Birgit Brock-Utne og Runa Haukaa påpeker som et problem i sin bok "Kunnskap uten makt". Vi finner få bidrag som forsøker å syntetisere forklaringsmåter. Holters arbeid er ett eksempel på et slikt forsøk. Hans siktemål er først og fremst å utvikle teori. Han ser danning av parforhold fra den marxistiske politiske økonomiens synsvinkel, og arbeidet er et forsøk på å utvikle denne forståelsesrammen slik at den også kan gripe forholdet mellom kjønnene. Sjøl sier han: "...en marxisme som ikke griper forholdet mellom kjønnene er ikke bare halv, men feil." Begrepet "patriarkat" blir trukket inn for å bidra til forståelsen. Dette begrepet har vært lite anvendt i norsk kvinneforskning. Holter søker å forene de to forklaringsmåtene gjennom å se patriarkatet som et maktsystem som gir

rammen om reproduksjonen og som endrer seg i takt med endring av produksjonsmåten i samfunnet. Et stykke på vei greier han å forklare forholdet mellom kjønnene på denne måten. Men han må også trekke inn andre synsmåter i tillegg. F eks bruker han synsmåter utviklet innen psykologien.

Som mange andre som arbeider innenfor marxistisk teoritradisjon, greier ikke Gullvåg Holter å frigjøre seg fra den tunge, tyske stilen i framstillingen av de teoretiske resonnementene. Det må også være lov å lure på hvor innviklet det er nødvendig å gjøre resonnementene ved bruk av marxistisk teori. Men temaet, det teoretiske perspektivet og måten Gullvåg Holter veksler mellom teori og observasjoner fra virkeligheten, gjør dette til et spennende arbeid.

Ase Rellsve
Bjartvn. 13
Oslo 6

Ase Rellsve er hovedfagstudent i sosiologi. Hennes spesielle interesseområde er kvinner som arbeider innen kollektivtransport. Hun jobber på Transportøkonomisk institutt.

BIRGIT BROCK-UTNE: (PRIO publication S-12/81). The Role of Women, as mothers and members of society, in the education of young people for peace, mutual understanding and respect for human rights.

Dette er et arbeidsnotat i forbindelse med et møte av eksperter om kvinneverollen i oppdragelse av ungdom for fred, gjensidig forståelse og respekt for menneskerettigheter. Møtet var i New Delhi, 7. - 11. desember 1981. UNESCO.

Birgit Brock-Utnes manuskript er i tre deler:

1. Mødre som individer
2. Mødre analysert på gruppenivå: sammenlignende trekk for mødre som gruppe og soldater som gruppe
3. Kvinneverollen i fredsbevegelser og i kamp for fred

Arbeidsnotatet er meget gjennomtenkt og skrevet på en fengende måte. Det er et sannferdig dokument som gir et klart bilde av kvinneverollen i oppdragelse av ungdom for fred, gjensidig forståelse og respekt for menneskerettigheter.

I den delen som handler om mødre og soldater siterer hun Tennyson's berømte dikt "The Charge of the Light Brigade" og trekker fram likheten. For eksempel:

"..... Thers not to make reply
Thers not to reason why
Thers but to do and die....."

Med denne sammenligner Brock-Utnes mødre som har vokst opp til å bli gode, snille kvinner som ikke er istand til å spørre - hvorfor. De må ikke tenke, men gjøre det de blir bedt om - med et smil og følelsen av takknemlighet og stolthet. Det er det samme bilde man får av de unge soldater som sloss til sin død. Verden er så stolt av sine ofre at én dag i året har vi en morsdag og én dag i året minnes vi våre soldater!

"We have never been stopped in the street by people collecting funds for nuclear weapons. Because this has been taken well care of by governments. But we have seen many collections for children, for those who should be the real concern of governments, well, of all people."

Peter Ustinov

Birgit Brock-Utnes publikasjon kan fåes ved henvendelse til:

Institutt for fredsforskning
Rådhusgt. 4
Oslo 1
telef.: 02/11 41 05

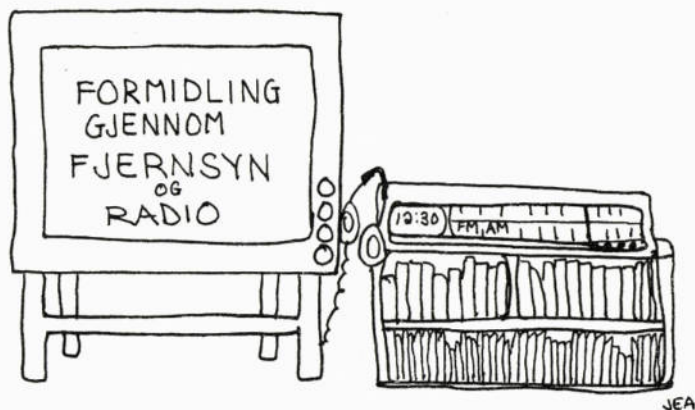
Judith E. Aksnes

KVINNER OG U-LANDSFORSKNING

Styret i NAVFs sekretariat for kvinneforskning har oppnevnt et kontaktutvalg for kvinnerelatert U-landsforskning. Kontaktutvalget skal være rådgivende overfor styret i behandling av saker som berører U-landsforskning. For eksempel når det gjelder spørsmål om organisering av bistandsarbeid, oppbygging av kompetanse i Norge, samarbeid med kvinneforskere i U-land og internasjonalt samarbeid.

Følgende er blitt spurt om å være i kontaktutvalget:

Ingrid Eide,	Institutt for sosiologi, Univ. i Oslo
Sidsel Saugestad Larsen,	Universitetet i Tromsø
Kristi Anne Stølen,	NLH, Ås
Marit Melhuus,	AFI
Unni Poulsson Kramer,	Planleggingssekretariatet
Jorun Solheim,	AFI/Inst. for sosialantropologi, Oslo
Gerd Holmboe Ottosen,	Ernæringsinstituttet
Björg Leite,	NORAD
Else Skjønberg,	NORAD
Judith Aksnes,	NAVF
Inger Johanne Røste,	Rådet for int.nasj. utviklingsstudier ved Universitetet i Oslo

N R K inviterer til møte om:

HVA BØR KVINNEFORSKERE VITE OM FJERN SYN OG RADIO SOM KANAL FOR FORMIDLING AV FORSKNINGSRESULTATER?

Tirsdag 26.1.1982, kl. 13.00 - 16.00

Frammøte i radioresepsjonen.

Programsekretærer orienterer om rutiner i forbindelse med programarbeid, og hva de forskjellige avdelinger legger vekt på når det gjelder innhold og form. Møtet tar sikte på å øke kontakten mellom programarbeidere og forskere.

Interesserte bes melde seg på til NAVFs sekretariat for kvinneforskning, Munthesgt. 29, Oslo 2 (telef. 56 52 90) innen 18. januar 1982.

NAVF - PRESSETJENESTEN UKENS KRONIKK

Ukens kronikk - en ny formidlingskanal

NAVF - pressetjenesten sender nå hver uke en populærvitenskapelig kronikk til norske dagsaviser. Kronikkene er lettleste og således tilgjengelige for de fleste som leser aviser. Emnevalget spenner over mye av det det forskes på og som folk interesserer seg for. Denne formidlingskanalen bør også være av interesse for kvinneforskere.

Du har som forsker en fin anledning til å nå ut til folk, samtidig som du har "kontroll" med presentasjonsform og innhold i forskningsstoffet ditt. Honoreringen er for tida 800 kroner.

Lengden på en kronikk bør ikke være mer enn 3-4 ark i A 4 format, skrevet med dobbel linjeavstand. Språket skal helst være uten fagord og -uttrykk og med færrest mulig fremmedord. Setninger og avsnitt bør være korte. Unngå parenteser og innfelte bisetninger.

Kronikken bør starte med en tittel som skjerper lesernes interesse for stoffet. Den skal følges av en ingress eller innledning som skal være et meget kort sammendrag av konklusjoner, påstander eller spørsmål som blir nærmere belyst i kronikken. Men ingen konklusjoner til slutt, avisene kutter ofte stoff bakfra på grunn av plassmangel. Det er fint om ingressen avsluttes med en slags presentasjon som: ".....skriver professor Hans Olsen i denne kronikk. Professor Olsen er sjef for Psykologisk institutt ved Universitetet i Hamar".

Kronikken eller kronikkforslaget kan sendes til

NAVF v/Bjørg Tvede, Munthesgt. 29, Oslo 2,

som redigerer Ukens kronikk i samarbeid med forfatteren.

INVITASJON TIL NORDISK KVINNEHISTORIERMØTE NOVEMBER 1982

Av Gro Hagemann

På det nordiske historikermøtet i Jyväskylä august 1981 ble det nedsatt en kontaktgruppe som skulle planlegge et nordisk kvinnehistorikermøte i 1982. Denne kontaktgruppen holdt sitt første møte i Stockholm i oktober, og vi besluttet da å avholde et kvinnehistorisk møte over 3 dager i november 1982 i Norge (sannsynligvis nær Oslo). Som en foreløpig ramme for møtet har vi valgt følgende fire hovedtemaer: 1) Kvinnearbeid, 2) kvinneorganisering, 3) seksualitet og fertilitet, 4) sosialisering, oppdragelse, utdanning.

Vi tenker oss møtet som et arbeidsseminar, der flest mulig skal få sjanse til å legge fram individuelle og kollektive prosjekter og forskningsresultater. Dette vil foregå dels som opplegg til plenumsdiskusjoner, dels som gruppearbeider. Et forberedt innlegg til gruppeframleggelse kan vare omkring ½ time, et plenumsinnlegg noe lenger.

I forbindelse med møtet vil det bli laget en oppsummering av den kvinnehistoriske forskning i Norden. Dessuten vil vi avsette siste ettermiddag til en diskusjon av det videre samarbeidet mellom kvinnehistorikere i Norden, blant annet vil vi drøfte om nordiske kvinnehistorikermøter bør arrangeres også i framtida.

Vi ønsker allerede nå å få kontakt med de som vil delta på det planlagte kvinnehistoriemøtet. Dette er dels for den faglige planleggingen av møtet. Vi vil gjerne ha en oversikt over hvilke prosjekter som er igang, hvilke spesielle emner det er interesse for å få diskutert, og hvilke forberedte innlegg vi kan regne med. Dels er en oversikt over interessen også viktig for den praktiske og økonomiske delen av forberedelsene. Vi har derfor laget et påmeldingsskjema som vi håper at interesserte vil svare på og sende til oss senest 1. februar 1982.

Vi anser dette som en foreløpig påmelding til møtet, men vi må naturligvis ta forbehold når det gjelder deltakerantall og økonomi.

Hva hver deltaker selv må betale avhenger naturligvis av hvor stor støtte vi får til arrangementet. Deltakerne må imidlertid regne med en mindre deltakeravgift, kanskje også at de må dekke reisen på egenhånd. Men vi håper i allefall å kunne dekke reisen for studenter og arbeidsløse.

Melding om endelig program, pris, møtested og innkvartering samt frist for bindende påmelding, vil bli sendt ut i juni 1982.

Nærmere opplysninger om kvinnehistoriemøtet kan dere få hos de nasjonale kontaktkvinnene. Påmeldingsskjemaene skal også sendes til de nasjonale kontaktene.

Nasjonale kontakter:

Gro Hagemann, Erich Mogensønsvei 10 C, Oslo 5, NORGE

Annika Svensson, Torbjörn Klockares Gate 4, 113 30 Stockholm
tel.: 08/325786, SVERIGE

Aura Korppi-Tommola, Telegrafistgaten 2 B 11, 00520 Helsingfors 52
tel.: 90/144886, FINLAND

Bente Rosenbeck, Langgade 3, 9000 Aalborg, tel.: 08/128606
eller arbejdssted: Aalborg Universitetscenter, P.O.Box 159,
9100 Aalborg, tel.: 08/158522 lok. 145, DANMARK

Foreløbig tilmelding til Nordisk Kvindehistorikermøde 1982.

Jeg ønsker at deltage i Nordisk Kvindehistorikermøde.

Navn :

Adresse :

Tel. :

Arbejdssted:

Hvilke områder indenfor kvindehistorie beskæftiger du dig med?

Hvilket af de nævnte hovedtemaer (gruppearbejde) vil du deltage i?

Hvilke problemer under hovedtemaet kunne du tænke dig at diskutere i gruppearbejdet?

Hvilke indlæg kunne du tænke dig at holde i gruppen/plenum?

NB:

Skemaet sendes til de nationale kontaktkvinder inden 1. februar 1982.

Festskrift til Harriet Holter

En av våre fremste samfunnsforskere, Harriet Holter, runder de seksti den 11.april 1982. Hennes samfunnsvitenskapelige arbeider spenner over et vidt spekter, og hennes tverrfaglige engasjement blir reflektert i et festskrift i anledning dagen. Jurister, psykologer, sosiologer og statsvitere - åtte i alt - analyserer sentrale temaer for samfunnsteori: Sammenhenger mellom kvinnekår og samfunnsstruktur, mellom kapitalisme og patriarkat, produksjon og reproduksjon, mannsdominans og kvinnekultur, makt og kjærlighet, kvinner og samfunnsklasser. Festskriftet inneholder dessuten et intervju med jubilanten og en utfyllende bibliografi.

Boka koster ved forhåndsbestilling kr 110,- (kr 130,- ved vanlig kjøp i bokhandel). Vi tilbyr deg med dette boka til redusert pris, og til å få navnet ditt i Tabula gratulatoria. Fristen for å komme med i Tabula gratulatoria er 5.februar 1982.

Vennlig hilsen

Runa Haukaa, Marit Hoel og Hanne Haavind (redaktører)

Til: Universitetsforlaget v/Elisabeth Sæther, Postboks 2959 Tøyen, Oslo 6

Jeg/vi bestiller ... eks. av FESTSKRIFT TIL HARRIET HOLTER

☐ Jeg/vi ønsker ikke navnet vårt i Tabula gratulatoria

Navn (slik det skal stå i Tabula gratulatoria):

.....
.....

Adresse:.....

.....
.....

☐ Kr ... er innbetalt på postgirokonto 5 15 52 88 (Merk betalingen FESTSKRIFT
TIL HARRIET HOLTER)

☐ Sjøkk på kr ... følger vedlagt.

Universitetsforlaget

100-ARS JUBILEET I 1982 FOR KVINNERS ADGANG TIL UNIVERSITETET

I september 1982 er det 100 år siden den første kvinnen, Cecilie Thoresen, ble immatrikulert ved universitetet. Kollegiet har i den forbindelse oppnevnt en arrangementskomité som skal planlegge tiltak for å feire dette. Komitéen består av:

Univ.lektor Kirsti Bull, Institutt for privatrett
Konsulent Berit Donjem, Univ.direktørens kontor, Budsjettseksj.
Inf.sjef Lise Houm, Avd. for opplysningsvirksomhet
Dosent Nils Jacobsen, Odontologisk inst. for mikrobiologi
Stud.polit. Nina Solberg, Hasselhaugvn. 40, Oslo 8
Studiekons. Grete K. Starheim, Det hist.fil.fak. sekr.

Komitéen har såvidt begynt sitt arbeid. Det foreligger ennå ikke konkrete og detaljerte planer for feiringen av jubileet, men vi vil nevne at vi foreløpig har drøftet tiltak som utgivelse av en brosjyre, arrangering av utstilling og et lørdagsseminar.

Vi vil gjerne allerede nå gjøre oppmerksom på jubileet og få kontakt med andre som har planer om å markere jubileet. Vi mottar også gjerne idéer og forslag. Disse kan sendes til postboks 1079, Blindern, eller ringes til Grete K. Starheim, telef.: 456363/456364.

ETTERLYSING:

UNGE JENTER - LEVEKÅR - HELSE

Vi ønsker å komme i kontakt med kvinneforsker(e) som er interessert i å diskutere ovennevnte problemstilling, eventuelt å jobbe (deltid) innen området.

Grete Botten, Institutt for forebyggende medisin, telef. 46 68 50

FORSKNING OM KVINNER

Sekretariatet for kvinneforskning har mottatt en del reaksjoner på utvalgskriterier og innhold i RFSPs rapport Forskning om kvinner, en kunnskapsoversikt 1975-81. Vi gjengir et innlegg fra Arne Øien om den forskning om kvinner som drives i Statistisk sentralbyrå, og Merete Lie har sendt oss en liste over publikasjoner som er kommet ut i Trondheim og som ikke er tatt med i oversikten. Både disse publikasjonene og de som er oppgitt i Arne Øiens innlegg vil bli inkludert i et nytt opplag av kunnskapsoversikten.

I sekretariatet arbeider vi forøvrig med å samordne de publikasjonene som er inkludert i RFSPs rapport og Sekretariatets Arbeidsnotat nr. 3/1979 "Oversikt over samfunnsvitenskapelig forskning om kvinner" til en mer omfattende ajourført bibliografi over kvinneforskningen.

Arne Øien, Statistisk sentralbyrå:

Vi har i Statistisk Sentralbyrå blitt oppmerksomme på rapporten "Forskning om kvinner. En kunnskapsoversikt 1975-81", utarbeidet av cand.polit. Brita Gulli, og utgitt av RFSP/NAVF. Det er nyttig med slike litteraturoversikter og denne rapporten er innholdsrik og gir mye nyttig informasjon. Skal slike rapporter virkelig komme til nytte er det imidlertid viktig at de er relativt fullstendige. Det vil vel kanskje være en nærmest umulig oppgave å få med alt som vil kunne falle inn under emnet, og visse avgrensninger vil være nødvendige. Etter vår vurdering har en i denne kunnskapsoversikten utelatt enkelte typer av arbeider som det for brukerne ville vært nyttig å ha med i en slik oversikt. Det vi særlig vil peke på er de sider ved Statistisk Sentralbyrås virksomhet som det kunne vært naturlig å ha med i en kunnskapsoversikt angående forskning om kvinner.

Statistisk Sentralbyrå står som institusjon noe i en særstilling ved at vi samler inn data og produserer statistikk som blir brukt av en lang rekke forskere, samtidig som vi også selv driver en omfattende virksomhet innenfor samfunnsforskningen. Selv om Byråets rene tabellpublikasjoner vil falle utenfor det som regnes som forskning, kunne det ha vært nyttig om en i kunnskapsoversikten også hadde funnet en plass til en referanse til det viktige kunnskapstilfang om kvinner som ligger i den offisielle statistikk.

Det som vi imidlertid i særlig grad finner beklagelig, er at en har valgt rammen for kunnskapsoversikten slik at det ikke er funnet plass til omtale eller henvisning til noen av de forskningsrapporter fra Byrådet som naturlig vil falle inn under betegnelsen kvinneforskning.

I en tidligere rapport fra NAVF, "Oversikt over samfunnsvitenenskapelig forskning om kvinner", utgitt av NAVF's sekretariat for kvinneforskning, Arbeidsnotat nr. 3/79, er flere av Byråets prosjekter omtalt.

Som nevnt ovenfor, vil det forståelig nok reise seg en rekke avgrensnings spørsmål ved utvelgelsen av hva som skal omtales. Nedenfor skal vi vise til noen av de publikasjoner fra Byrådet som kan falle inn under kvinneforskning, ikke alle vil kanskje være like naturlige å ha med og det finnes også andre publikasjoner som kunne ha vært med i en slik liste. Noen av forskningsprosjektene har vært direkte rettet mot å analysere kvinner som gruppe, mens andre har vært mer rettet mot å analysere samfunnsforhold hvor kjønnsforskjeller er viktige.

Referansene viser til Byråets publikasjonserier; Samfunnsøkonomiske Studier (SØS), Artikler (ART), Rapporter (RAPP) og Statistiske Analyser (SA).

Innenfor Byråets arbeidsmarkedsforskning har problemstillinger i tilknytning til kvinners yrkesdeltaking, arbeidssøkning og omsorgsarbeidet stått sentralt. Vi skal få vise til følgende publikasjoner innenfor dette feltet:

Ljones, Olav (1979): "Kvinnens yrkesdeltaking i Norge". SØS 39.

Foss, Olaf (1980): "Holdninger og atferd på arbeidsmarkedet". SØS 44.

Vannebo, Olav (1977): "Regionale forskjeller i yrkesdeltakingen 1970". ART 92.

Ellingsæter, Anne Lise (1979): "Deltidsundersøkelsen 1978". RAPP 79/4

Bjerkedal, Tor (1980): "Yrke og fødsel. En undersøkelse over betydningen av kvinners yrkesaktivitet for opptreden av fosterskader". RAPP 80/9.

Statistisk Sentralbyrå (1976): "Tid nyttet til egenarbeid". SA 19.

Statistisk Sentralbyrå (1977): "Døgnet 24 timer". SA 30.

Blant de emneområder som ikke er tatt med i kunnskapsoversikten, er befolkning/demografi. Mange av problemstillingene innenfor dette feltet er imidlertid av særlig relevans for kvinner og i svært mange deler av befolkningsanalyser spiller analyser av kjønnsforskjeller en sentral rolle. Byrådet har lange tradisjoner når det gjelder befolkningsanalyser, men vi skal her bare vise til våre publikasjonslister.

Et emneområde som Byrådet har lagt stor vekt på i den seinere tid, er levekårsforskning. I dette arbeidet har en selvfølgelig også tatt opp til analyse kvinners levekår og forskjellen mellom kjønnene. En sentral publikasjon som også gir mange nyttige referanser, er publikasjonen Sosialt Utsyn 1980, SA 45.

Vi håper at denne oversikten over noe av virksomheten i Statistisk Sentralbyrå kan være til nytte i det videre arbeidet med å koordinere og informere om kvinneforskning. Det er mange sider ved de nevnte prosjekter som vi ikke her har kunnet komme inn på, og det er også andre sider ved vår virksomhet som også kan ha betydning for kvinneforskningen. Vi vil gjerne få komme tilbake med mer utfyllende opplysninger hvis det er ønskelig.

Liste over publikasjoner fra Trondheim:

Kaul, H., Lie, M., Aarvak, K.: Kvinneres arbeidssituasjon i en konfeksjonsbedrift, IFIM 1977.

Kaul, H. og Lie, M.: På hjemmebane i industrien, IFIM 1980.

Lie, M. og Aarvak, K.: Kvinneres yrkestilknytning - en undersøkelse fra en industribedrift, IFIM 1978.

Lie, M. i samarbeid med Berg, Kvande, Kvåle: Lønnet hjemmearbeid, IFIM 1978.

Sørensen, Knut H.: The learning needs of female health workers and their consequences for the planning of continuing education programmes, Social Science and Medicine, 13 A, 797-805, 1979.

Sørensen, Knut H.: Arbeidsmiljø på sykehuskontor, rapport nr. 4/79, Norsk institutt for sykehusforskning, Trondheim 1979.

Sørensen, Knut H. og Træbakken, Brita: Deltidsarbeid i helseinstitusjoner, arbeidsrapport, Norsk institutt for sykehusforskning, Trondheim 1979.

Sørensen, Knut H. og Træbakken, Brita: Turnusarbeid: Effekter på arbeidsmiljø, familieliv og fritid, arbeidsrapport, Norsk institutt for sykehusforskning, Trondheim 1979.

Sørensen, Knut H., Nielsen, Guri Brit og Træbakken, B.: Deltidsarbeid - en særordning for kvinner? Sykepleien, nr. 2 1981.

KVINNEFORSKER OG/ELLER MEDLEM I KVINNEBEVEGELSEN?

Av Kari Margrethe Steffensen^x

Dette innlegget er basert på et møte som sekretariatet arrangerte som oppfølging av seminaret om Forholdet mellom kvinneforskningen og kvinnebevegelsen. (Arbeidsnotat nr. 1, 1981). K.M.S. hevder her at den beste måten å samarbeide på er at kvinneforskerne igjen melder seg inn i kvinnebevegelsen

29. oktober 1981 møttes noen deltakere og arrangører av Sundvollen-seminaret (18. og 19. september 1980) for å oppsummere hvordan seminaret hadde påvirket forholdet mellom kvinnebevegelsen og kvinneforskerne. Vi skulle også diskutere videre samarbeidsformer.

Min erindring av seminaret er at det var en god opplevelse for oss som deltok. Vi fikk større kunnskap om hva kvinneforskerne arbeider med og kontakt med representanter fra de øvrige kvinnesaksorganisasjonene. Noen konkrete resultater i retning av mer samhandling mellom forskere og "aktivister" har jeg imidlertid foreløpig ikke erfart.

Det er framsatt forslag om å opprette et eget forum hvor forskere og medlemmer i kvinnebevegelsen kan møtes for å dra nytte av hverandres arbeid. Det er også foreslått at representanter fra kvinnebevegelsen bør inviteres til å delta på forskningsseminarer og at det arrangeres et stormøte mellom de som driver organisert kvinnekamp, de som arbeider med offentlig likestilling og kvinneforskere. Alt dette er kreative ideer som kan styrke kvinnekampen. Jeg synes imidlertid at det viktigste er å påvirke forskerne til å melde seg inn i en av kvinnesaksorganisasjonene. (Det er jo sju organisasjoner å velge mellom, så det skulle være noe for enhver hang).

Kvinneforskningen i Norge vokste fram ved universitetene i begynnelsen av 1970-årene ved at kvinnepolitiske aktive studenter og forskere bedrev fagkritikk. Kvinneforskningen fulgte på den måten i kvinnebevegelsens kjølvann. Det er ikke like vanlig at kvinneforskere er aktive i den organiserte kvinnebevegelsen idag. Etter hvert har det blitt en viss avstand mellom miljøene. Denne av-

standen er det som nå blir problematisert og som kvinneforskningssekretariatet ønsker å gjøre noe med. Et springende punkt i debatten er spørsmålet om, og i så fall hvordan, kvinnebevegelsen bør fungere som premissleverandør for kvinneforskningen. Siden hensikten med det som kalles kvinneforskning er forskning for frigjøring (og dermed noe annet enn påvisning av kjønnsforskjeller i forskjellige sammenhenger) skulle intensjonene være forholdsvis sammenfallende (med kvinnebevegelsens). Det er ikke noe skarpt skille.

Siden verden er som den er og universitetssystemet fungerer som det gjør - møter vi alle visse hindringer i å nå våre resultater så snart som vi ønsker. Hvordan kvinnebevegelsen kan bruke forskningen er avhengig av hvordan den presenteres, hvordan den distribueres og hvilke spørsmål den gir svar på. Kvinneforskerne må foreløpig leve med bl.a. foreldede kriterier (patriarkalske?) for hva som gir vitenskapelige kompetansepoeng innenfor universitetet. Hvorvidt kvinneforskning må publiseres i (utenlandske?) tidsskrifter med begrenset leserkrets og presenteres i en språkdrakt for spesielt innvidde for å kalles "ordentlig" forskning - er et politisk spørsmål.

Kvinnebevegelsen er en aktuell brukergruppe av kvinneforskningsarbeider - og bør etter min mening ha interesse av å støtte forskernes argumentasjon for endrede kriterier for hva som er god kvinneforskning. For at vi skal forstå de problemene forskerne står overfor, må de dele sine erfaringer og bekymringer med oss. Bare ved å kjenne hverandre kan vi forstå hva slags dilemmaer forskningen innebærer, og hjelpe hverandre til å gjøre det vi alle arbeider med meningsfylt for andre kvinner (og menn).

Det kan være mange grunner for at kvinneforskerne ikke ønsker eller synes de har kapasitet til å være med i den organiserte kvinnebevegelsen. Arbeidsbelastning, dobbeltarbeid, andre forpliktelser og interesser er tungtveiende argumenter. Noen har kanskje også et overdimensjonert bilde av hva en utsetter seg for m.h.t. forpliktelser og hvilken arbeidsinnsats en vil bli avkrevd, om en melder seg inn i en kvinnesaksorganisasjon.

Det er mange argumenter å føre i marken for hvor viktig det er at kvinneforskerne kommer med i den organiserte kvinnekampen. Hensikten med enhver forskning er at resultatene til syvende og sist skal tilbakeføres på en eller annen måte til befolkningen. For meg virker kvinnebevegelsen som en nærliggende kanal til spredning av kvinneforskning og som et organ som virkelig kan bruke resultatene i sitt arbeid. Jeg vil her bare henvise til hvordan Asta Magni Lykkjens forskning om voldtekt virket sammen med arbeidet for å starte krisesentergruppe i Oslo. Om forskerne kjenner kvinnebevegelsen fra innsiden ved å være endel av miljøet, tror jeg det vil være en ressurs for dem selv i arbeidet med å stille og besvare viktige spørsmål. Som medlemmer i en kvinnepolitisk organisasjon får vi erfaringer med hva slags motstand en møter når en skal argumentere mot kvinneundertrykking. Det å arbeide sammen med andre kvinner for å bedre kvinners kår, gir unike erfaringer med fellesskap, og gjør det mer meningsfylt å arbeide for kvinnesaken. For organisasjonene vil forskernes oversikt over eksisterende forskningsresultater og hva som er under arbeid være en stor hjelp og inspirasjonskilde. Dette gjelder både under interne diskusjoner, når vi skal arrangere åpne møter og når vi skal uttale oss om enkeltsaker. Ofte sitter vi som enkeltpersoner og skriver uttalelser og vurderinger av saker vi først må sette oss inn i, når det uten vår viten er skrevet avhandlinger om samme emne.

Vi trenger både kvinneforskerne og "aktivistene". Når jeg argumenterer for at forskerne bør være medlemmer i en kvinnepolitisk organisasjon, mener jeg ikke at de skal være sjefsideologer eller hyperaktivister. Enhver bidrar med den tid og innsats som hun har overskudd til. Om forskerne går inn i kvinnebevegelsen, vil det lette kontakten mellom de forskjellige miljøene. Både forskere og kvinneorganisasjonsmedlemmer er opptatt av kvinnekamp. Det er viktig at vi samler kreftene - og at vi har et felles sted å høre hjemme.

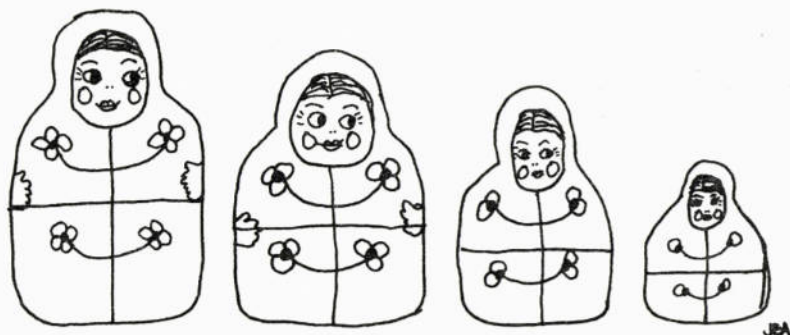
*Kari Margrethe Steffensen er stud.psychol. Hun arbeider med en hovedoppgave i psykologi om personlige relasjoner mellom kvinner, og er en av bidragsyterne i boka fra Fellesskapsprosjektet, som kommer i serien Kvinners levekår og livsløp på Universitetsforlaget. Hun er medlem av Nyfeministene.

BESØK AV TATJANA MAMONOVA - SOVJETISK FEMINIST

Tatjana Mamonova, maler og poet, er en av initiativtakerne til KVINNEN OG RUSSLAND, et illegalt tidsskrift eller almanakk for sovjetiske feminister. Boka som er utgitt på Pax i 1980, ble omtalt i Nytt om kvinneforskning nr. 3/1981. Sammen med tre av de andre medarbeiderne ble Tatjana etter måneders forhør av KGB tvunget i eksil. De øvrige tre representerer en nasjonalistisk og religiøs feminisme, mens Mamonova representerer en mer verdslig, populistisk feminisme, beslektet med feminismen slik vi kjenner den i vestlige land. Hun er nå bosatt i Paris, og vil forsøke å utgi almanakken derfra.

Mamonova sier i et intervju at hun tror på en gradvis demokratisering av det sovjetiske samfunnet. Hun sier videre at hun håper å kunne reise tilbake til Sovjet om ikke så altfor lenge for å fortsette sitt arbeid med å organisere de sovjetiske kvinnene.

Tatjana Mamonova besøkte Oslo og Bergen i dagene 9. - 11. november. I den forbindelse hadde hun to åpne møter, ett i Folkets Hus, Oslo, og ett på Universitetet i Bergen. Hun hadde også en forelesning på Slavisk institutt, Blindern. Temaet for møtene var kvinnens stilling og arbeidet for å bedre kvinners forhold i Sovjet.

OVERSIKT OVER HOVEDOPPGAVER/MAGISTERGRADSAVHANDLINGER MED
SPESIELL VEKT PÅ KVINNESPØRSMÅL. VÅR/HØST 1980

Knudsen, Vibeke

Greske innvandrere i Norge. (Oslo)

Sos.antropologi

Skar, Sarah Elisabeth Lund

Quechua Women and Agrarian Reform in the Pincos Valley:

A Case from the Southern Highlands of Peru. (Oslo) Sos.antropologi

Almhjell, Eva

Tidlig krøkes den som god krok skal bli. Barns kjønns- og klasse-
roller før og nå i ei østnorsk fjellbygd. (Oslo)

Sosiologi

Bakken, Inger Marie

Kvinner i kommunestyret. (Trondheim)

"

Danielsen, Kirsten

Borgerskapets diskrete sjarm. Identitetsforvaltning blant gamle
damer i Frogner. (Tromsø)

Sosiologi

Fürst, Elisabeth

Samfunn, rasjonalitet og sanselighet. Om sosialisering og mot-
standspotensialer alment og kvinnespesifikt. (Oslo)

Sosiologi

Hajum, Kari

Jenter, yrkesskoleutdanning og arbeid. (Oslo)

"

Holter, Øystein Gullvåg

Kjønnsmarkedet. (Oslo)

"

Ingebrigtsen, Bente Aina

Fagorganisering blant deltidsarbeidende kvinner. (Oslo)

"

Rogg, Unn Elisabeth

Jenter, yrkesskoleutdanning og arbeid. (Oslo)

"

Sandø, Kari Elisabeth

Den isolerte kjernefamilie - en myte. (Trondheim)

"

Skansgård, Bente Synøve

Maskuline verdier på vei inn i sykepleieryrket? Profesjonaliser-
ing, teknologi og endra kjønnssammensetting. (Oslo)

Sosiologi

Syversen, Solfrid Myrvang

Kvinneroller i Science Fiction. (Oslo)

Sosiologi

Sæther, Margrete

Fokus på sykepleieprofesjonen. Vitenskapens begrensninger og konsekvenser for omsorgsfunksjonen. (Oslo)

Sosiologi

Jensen, Karen Ida

Fra begynnelsen til slutt. Et evalueringsstudium av sykepleielærerskolen ved Universitetet i Tromsø. (Oslo)

Pedagogikk

Klemp, Torunn Elise

Et forsøk på vurdering av sluttrapporten fra husmorvikarforsøket ut fra ei generell drøfting av forskningsmessig oppfølgingsarbeid i Forsøksrådet for skoleverket. - Rapport og fagplan fra forsøk med ny læreplan - videregående kurslinje for omsorgsfag (husmorvikar) i studieretning for husholdningsfag 1977-1979, Pkt. 1-3. (Oslo)

Pedagogikk

Askeland, Elisabeth

Vurdering av forandringer i familier som har mottatt behandling for problemer hos småbarn. Av og Frid A. Hansen. KLAUSUL (Utgitt som Omsorgsfunksjoner og verdioverføring i småbarnsfamilier. Arb.rapport nr. 5). (Oslo)

Psykologi

Fuglerud, Arne

Alenemødre og barna deres. En deskriptive studie av oppdragelsespraksis i lys av mødrenes livsform. KLAUSUL. (Oslo)

Psykologi

Lynum, Kunt Erling

Kjærlighet, kjønnsroller og likestilling. En spørreundersøkelse blant forlovede/nygifte par. (Oslo)

Psykologi

Warud, Frøydis Bredesen

Å bli mor - forventninger og realiteter. En undersøkelse av hvordan en gruppe kvinner opplever det å bli mor, med særlig henblikk på forhold som er av betydning for deres trivsel. Av og May-Britt Hagen. (Oslo)

Psykologi

Kischer, Grete

Avdelingslederes vurdering av mannlige og kvinnelige underordnede. En intervjuundersøkelse blant avdelingsledere innen tekstilindustrien. (Bergen)

Psykologi

Ohnstad, Kirsti

Frå husmor til student. Ein analyse av kvinner i ein overgangs-situasjon. (Bergen) Psykologi

Lygre, Svanhild og Skrede, Magnhild Nes

Samlivsvansker i parforhold. Noen individuelle og relasjonelle aspekter vurdert ved en Par-Rorschach-analyse. (Bergen) Psykologi

Ebbesen, Karen

Jentebarnet og hennes tidlige utviklingsmuligheter forstått innenfor psykoanalytisk teori. (Bergen) Psykologi

Det er sikkert mange andre hovedoppgaver og magistergradsavhandlinger registrert i 1980 som tar opp spørsmål av betydning for kvinner. Så lenge vi bare har titler å holde oss til, er det vanskelig å foreta en skikkelig vurdering. Vi vil derfor oppfordre alle som har levert kvinnerrelevante oppgaver i løpet av 1980 og som ønsker å få disse registrert i "Nytt om kvinneforskning" om å ta kontakt med sekretariatet om dette.

MIDLER TIL KVINNEFORSKNING

FORSKNINGSPROSJEKTET "BETYDNINGEN AV NY TEKNOLOGI FOR KVINNERS SYSSELSETTING"

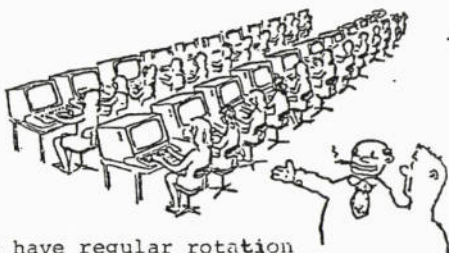
Som ledd i Handlingsplanen for likestilling (Stortingsprp. nr. 122 1980-81) er det foreløpig satt av midler i størrelsesorden kr. 500 000 pr. år for perioden fram til 1985 til forskning om betydningen av ny teknologi for kvinners sysselsetting. Kommunal- og arbeidsdepartementet er ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet.

I proposisjonen heter det bl.a.:

"Forskningsprosjektet skal ta sikte på å kartlegge de virkninger innføring av ny teknologi kan ha for sysselsettingen innenfor arbeidsområder som idag sysselsetter, eventuelt kan komme til å sysselsette, et større antall kvinner. I denne forbindelse bør det kartlegges hvordan omstillinger i arbeidslivet kan forberedes med særlig vekt på å forhindre at innføring av teknologi bidrar til å forverre kvinnens stilling på arbeidsmarkedet".

I samband med planleggingen av prosjektet vil det være nyttig for departementet å få forslag på delprosjekter eller andre tiltak som bør settes igang innen rammen av totalprosjektet.

Interesserte kan henvende seg til avdelingsdirektør Knut Grøholt eller byråsjef Mari Holmboe Ruge, Kommunal- og arbeidsdepartementet, postboks 8112 Dep., Oslo 1, telef.: 02/20 22 70.

"We have regular rotation
of jobs every 45 minutes."

(Fra Leeds TUCRIC bulletin,
1979)

Nordisk samarbeidsnemnd for samfunnsforskning

Sekretariat: Norges almenvitenskaplige forskningsråd (NAVF)
Munthesgate 29, Oslo 2 — tlf. (02) 56 52 90

NORDISK KOMPARATIV SAMFUNNSFORSKNING

Nordisk samarbeidsnemnd for samfunnsforskning (NOS-S) er et samarbeidsorgan for Statens samfunnsvidenskabelige Forskningsråd i Danmark, Statens samhällsvetenskapliga kommission i Finland, Rådet for samfunnsvitenskapelig forskning i Norge og Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet i Sverige. NOS-S har bl.a. til formål å fremme nordisk samfunnsvitenskapelig forskning. For å styrke nordisk forskningssamarbeid innen samfunnsforskning gis støtte til nordiske komparative forskningsprosjekter og prosjektforberedende arbeid.

Støtte til nordiske komparative forskningsprosjekter

Det kan fra NOS-S søkes om midler til fellesnordiske forskningsprosjekter. Søknader om støtte blir behandlet av de enkelte forskningsråd etter innstilling fra NOS-S. Søknader sendes til NOS-S som behandler disse på sitt vårmøte. Søknadsfristen er 1. februar 1982.

Støtte til nordisk prosjektforberedende arbeid

Støtte til prosjektforberedende arbeid kan søkes til dekning av utgifter ved reiser og opphold samt ved arrangementer av nordiske møter i forbindelse med planlegging og utforming av fellesnordiske forskningsprosjekter. Støtte bevilges direkte av NOS-S som behandler søknader på sitt høstmøte. Søknadsfristen er 2. august 1982.

NOS-S håper at disse ordninger vil stimulere og fremme nordisk komparativ samfunnsforskning.

Ytterligere opplysninger, søknadsskjema og veiledning kan fåes ved henvendelse til NOS-S, NAVF, Munthesgate 29, Oslo 2, telef. (02) 56 52 90.

OVERSIKT OVER FINANSIERINGSKILDER. - SAMFUNNSVITENSKAP

	<u>Søknadsfrist</u>
Rådet for samfunnsvitenskapelig forskning, NAVF	15. mai
Rådet for forskning for samfunnsplanlegging, NAVF (søknader kan også behandles utenom formelle frister)	15. mai
Forbruker- og administrasjonsdepartementet, Familie- og likestillingsavdelingen	15. september
Justisdepartementet	15. mai
Kirke- og undervisningsdepartementet (nye søknader)	15. september
Kommunal- og arbeidsdepartementet, arbeidsavd.	15. september
Kommunal- og arbeidsdepartementet, arbeidsmiljøavd.	1. september
Sosialdepartementet	1. oktober
NORAD	1. juli
Rådet for anvendt pressforskning	1. oktober
Utvalget for rustningskontroll og nedrustning	15. januar
Arbeidsgiverforeningen	31. august
Nordisk kulturfond (Nordisk Råd)	Ingen fast
Lederopplæringsrådet i Norge	5. februar
Norsk produktivitetsinstitutt (NPI)	4 ganger i året
Nansenfondet	15. november
Nordiska samarbetskommittén för internationel politik, inkl. konflikt- och fredsforskning	1. mars, og 1. oktober
Nordiska Afrikainstitutet, Uppsala	15. mai, og 15. november
Centralinstitut for Nordisk Asienforskning (CINA), København	15. desember
Forskjellige fonds ved universitetene. Annonseres i universitetenes informasjonsblader/bulletiner.	

	<u>Søknadsfrist</u>
Nordisk forskerstipend/Nordiske forskersymposier (Nordiske forskerkurser)	1. februar og 1. oktober
Nordisk samarbeidsnemnd for samfunnsforskning (NOS-S), NAVF	1. februar og 2. august
Kontaktutvalget mellom NRK og samfunnsforskning	15. oktober

SEMINAR I PROSJEKT- OG SØKNADSUTFORMING

NAVFs sekretariat for kvinneforskning holder et dags-seminar i prosjekt- og søknadsutforming

18. februar 1982 i NAVFs lokaler i Munthesgt. 29, Oslo 2.

Slike seminarer har vært holdt årlig fra 1978. Seminaret er i første rekke beregnet på kvinneforskere innenfor de samfunnsvitenskapelige fagene som planlegger å søke NAVF eller departementene om forskningsmidler i 1982. Det vil bli gitt orientering om hvor en kan søke om forskningsmidler, og hva en eventuelt kan søke om - utdanningsstipend, forskningsmidler, driftsmidler. Videre belyses selve prosjekt- og søknadsutformingen og hvordan en knytter veiledningskontakter.

Dersom du er interessert i å delta på seminaret, ber vi deg fylle ut skjemaet og sende det til NAVFs sekretariat for kvinneforskning så snart som mulig, og senest innen 1. februar.

NAVFs sekretariat for kvinneforskning
Munthesgt. 29
Oslo 2

Navn: -----
Institusjon: -----
Adresse: -----
Privatadresse: -----

Jeg planlegger å søke forskningsmidler i 1982 fra:

- ☐ NAVF RSF (Rådet for samfunnsvitenskapelig forskning)
- ☐ NAVF RFSP (Rådet for forskning for samfunnsplanlegging)
- ☐ Departementsmidler

Jeg planlegger å søke midler til:

- ☐ Egen lønn
- ☐ Driftsmidler

Kort om det prosjektet du søker midler til:

HVA KAN DU SØKE NAVFs SEKRETARIAT FOR KVINNEFORSKNING OM ?

NAVFs sekretariat for kvinneforskning er opprettet av Rådet for samfunnsvitenskapelig forskning (RSF) for en fem-årsperiode fra 1977. Sekretariatets viktigste oppgaver er å få i gang og støtte forskning om kvinners stilling i samfunnet og styrke og forbedre kontakten forskere imellom og mellom forskere og brukere av forskningen.

Som ledd i dette arbeidet arrangerer sekretariatet møter, seminarer og konferanser om faglige spørsmål og gir ut informasjonsbladet "Nytt om kvinneforskning" og en arbeidsnotatserie på ad hoc basis.

Sekretariatet er ikke et forskningsbevilgende organ i tradisjonell forstand. Dersom du ønsker å søke penger til et prosjekt/stipend som tar opp kvinnerelevante problemstillinger, må du søke de vanlige finansieringskildene om dette, f.eks. NAVF, Universitetet eller departementene. Der sekretariatet kommer inn med økonomisk støtte, er i forbindelse med søknader om midler til arbeidsgrupper som ønsker å komme sammen for å ta opp bestemte forskningstema, eller dersom du har behov for veilednings- eller kontaktreiser i forbindelse med arbeidet ditt.

Nedenfor vil du finne noen prinsipper som sekretariatets styre har utarbeidet som rettesnorer i sin behandling av slike søknader.

Kriterier for tildeling

Som hovedregel gjelder:

- at du først bør søke om støtte til prosjektreiser, møter o.l. ved den institusjon som finansierer forskningen din. Dersom du f.eks. er stipendiat under RSF, bør du forhøre deg om muligheter for støtte der før du sender søknad til oss.
- at søknaden har relevans for ditt eget og for andres arbeid innenfor feltet kvinneforskning.

- at du ved å delta i den aktivitet søknaden gjelder, bidrar til å bygge ut kontaktnettet blant kvinneforskere i Norge.

Betingelser ved bevilgning

- at du formidler tilbake til forskningsmiljøene rundt om i landet det faglige utbyttet/erfaringer/impulser som møter/reiser/kontakter gir - f.eks. gjennom bidrag til Nytt om kvinneforskning.
- at reisestøtte vanligvis baseres på billigste reisemåte.

Prioritering ved bevilgning

- at søknader om støtte til møter/reiser som har tilknytning til arbeidsgrupper som faller inn under sekretariatets virksomhet prioriteres.
- at søkere som skal bidra aktivt, f.eks. med seminarinnlegg, kan få fortrinnsrett dersom det er nødvendig å prioritere mellom flere.
- at det kan bli nødvendig å sette "tak" på bevilgninger - i forbindelse med flere søknader til ett bestemt formål, eller ved individuelle tilskudd, f.eks. til studiereiser.

PUBLIKASJONER INNKOMMET TIL REDAKSJONEN

Bøker

Ås, Berit: Kvinner i alle land.... Håndbok i frigjøring.
Aschehoug, Oslo 1981.

Nielsen, Ellen: Kvinden i forhistorien. Hekla Forlag,
Danmark 1981.

Fredriksen, Sissel: Kjønnspolitikk og distriktsutbygging.
Universitetsforlaget 1981.

Rapporter, prosjektnotater, artikler og oversikter

Universitetet i Oslo. Årsberetning 1979. Universitetsforlaget
1981.

Metodeproblemer i samfundsvidenskabelig kvindeforskning.
Arbejdsnotat nr. 1/81. Center for samfundsviden-
skabelig kvindeforskning.

Titlestad, Kristin D.: Sysselsetting av kvinner og menn i 1990.
Diskusjonsnotat nr. 7/81. Industriøkon-
omisk institutt.

Acker, Joan: Towards a theory of gender & class. Working papers.
Arbetslivscentrum. October, 1981.

Bermann, Tamar: Kvinneperspektiv på dagspressen. Fra et arbeids-
miljøprosjekt i norsk presse. Arbeidsforsknings-
instituttene. Oslo. AI-dok. 37/81.

Bjørn Kirsten: Barn ingen hindring. En studie av kvinnes
sysselsetting i Norge i 1970-åra.
INAS rapport 81:2

Kvinnolitteraturforskning III. Text-tolkning-värdering. Rapport
från arbetsseminarium 14-15 nov.
1980. Red. Karin Westman Berg -
Birgitta Onsell. Kvinnolitteratur-
prosjekt, Uppsala Universitet.

Centrum för tvärvetenskapliga studier av människans villkor.
Göteborgs Universitet. Kvinnokultur. En bok av tjuo-
fyra kvinnor om kvinnors kultur. Göteborg 1981-

Thorsen, Kirsten: Grenser for omsorg, kvinner, aldring og omsorg.
Norsk gerontologisk institutt. Rapport nr. 10,
1980.

Forum för kvinnliga forskare och kvinnoforskning i Lund. Rapport
rörande projektet "Kvinnor och jämställdhetsforskning
vid Lunds universitet". Av Karen Dorees och Karin
Widerberg. 1981.

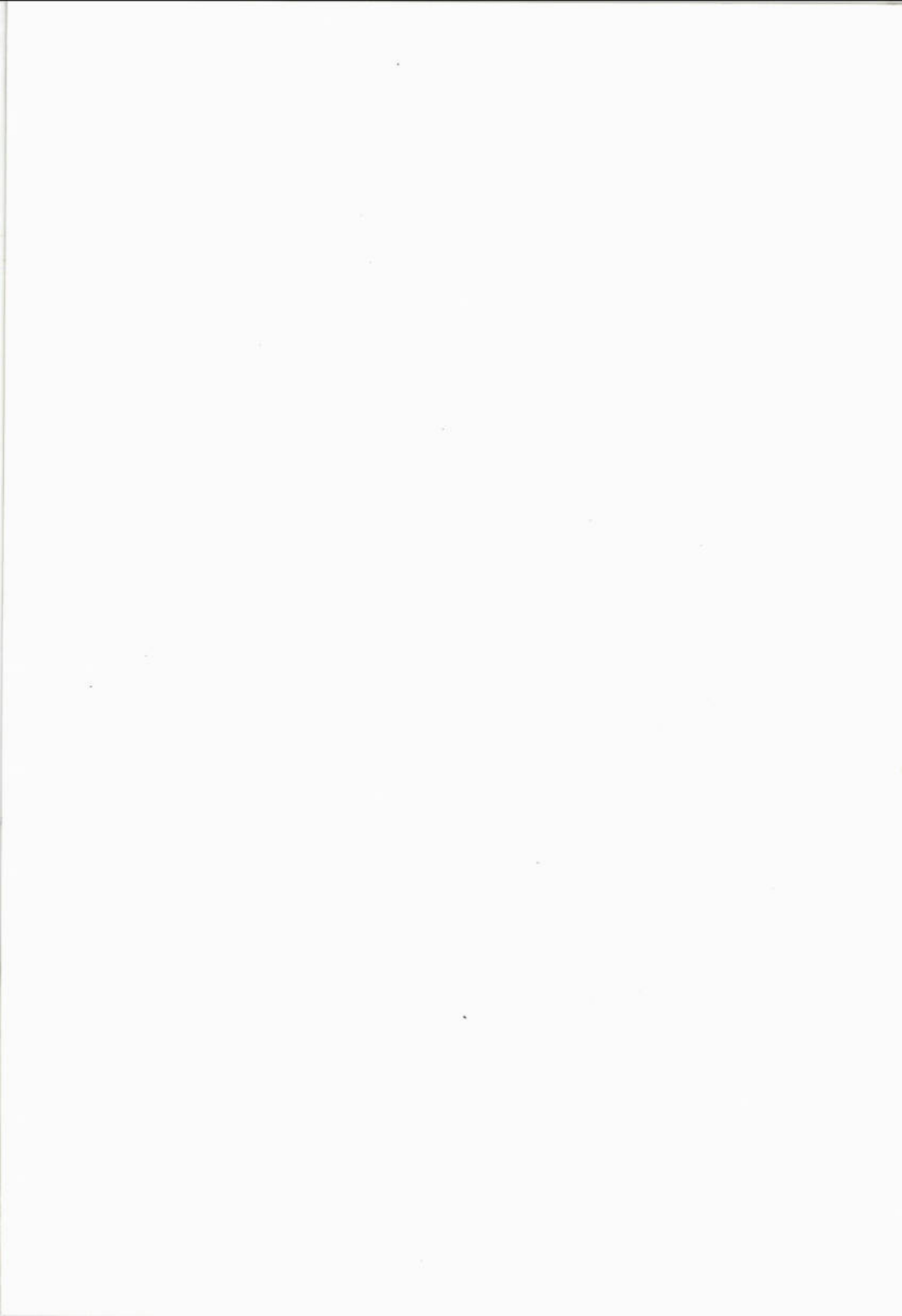
Sørensen, Bjørg Åse og Bermann, Tamar i samarbeid med Reidun
Kvaale og Øystein Holter: Erfaringens makt?

En presentasjon av helse- og arbeidsmiljøforhold for
journalister over 45 år, med særlig vekt på erfaringer
hos eldre journalister i dagspressen i Oslo. Arbeids-
forskningsinstituttene. AI-dok. 5/81.

- Sørensen, Annemette: An analysis of women's movements in & out of the labour force: a cautionary tale. INAS notat 81:4
- Orkan, Minga: Vår framtid som äldre. En delrapport från projekt "Omsorgen i samhället". Sekretariat för framtidsstudier.
- Göteborgs universitetsbibliotek kvinnohistoriska samlingarna. Ny litteratur om kvinnor.
- Likestillingsutvalget, Universitetet i Oslo. Forskning om kvinnor, menn, kjønnsroller og likestilling. Oslo 1981.
- Sanne, Christer: Att klara sig i Sverige - om utslagning och omsorg. En delrapport från projektet "Omsorgen i samhället". Sekretariatet för framtidsstudier.
- Sveriges Lantbruksuniversitet. Hur åstadkomma jämnare könsfördelning bland lärare/forskare vid Sveriges Lantbruksuniversitet. PM november 1980.
- Nordlund, Sturla: Alkoholdata 1979. Tabellarisk oversikt over resultater fra en intervjuundersøkelse. Statens institutt for alkoholforskning, Oslo.

Tidsskrifter

- Kvinnovetenskaplig tidskrift. Sexualitet, makt och orätt. Nr. 4 1981
- Signs. Journal of Women in Culture and Society. Vol.6, No. 4/1981. The University of Chicago Press.
- Norges offentlige utredninger. Reklame og kjønn. NOU 1981:16.
- WIN News, Vol. 7, No. 4/1981. Mass., USA
- Nyt om uddannelsesforskning. September 1981. No. 2.
- Forum før kvinnlige forskere og kvinnoforskning i Göteborg. Informationsblad nr. 5, 1981.
- Kvinno-forskning UMEÅ. Blad nr. 2-81.
- Feminist Review, nr. 9 1981, London.
- IFSSO, Newsletter no. 6. International Federation of Social Science Organizations.
- Forum for kvindeforskning, nr. 4 1981.
- Sociologisk Forskning. Nr. 2 1981. Sverige.

HITTIL UTKOMMET

- Arbeidsnotat nr. 1/77: Samfunnsforskning om kvinner. Rapport fra en konferanse. Ved Nina Gornitzka og Edle Ravndal. "Utsolgt".
- Arbeidsnotat nr. 2/77: NAVFs Center for Research on Women. By Helga Maria Hernes. "Utsolgt".
- Arbeidsnotat nr. 3/77: Data om kvinner. Ved Kirsten Voje. "Utsolgt".
- Arbeidsnotat nr. 4/77: Kjønnssroller og utdanning. Rapport fra et symposium. Ved Nina Gornitzka. Familiepolitikk. Rapport fra en konferanse. Ved Hildur Ve.
- Arbeidsnotat nr. 5/77: Kvinners omsorgsarbeid i den ulønnete produksjon. Ved Kari Wærness. "Utsolgt".
- Arbeidsnotat nr. 6/78: Fellesskap, samhold, distanse og konflikt mellom kvinner. Et veiledningsprosjekt. Ved Harriet Holter. Arbeidsnotat 1/78 fra veiledningsprosjektet. "Utsolgt".
- Arbeidsnotat nr. 7/78: Kvinners plass i Levekårsundersøkelsen. Ved Ingeborg Astrid Kleppe.
- Arbeidsnotat nr. 1/79: Kvinners levekår. En seminarrapport. "Utsolgt".
- Arbeidsnotat nr. 2/79: Heimearbeidere i streik. Ved Merete Lie. Kvinner, interesseforvaltning og lokal-samfunn. Kvinner og menn i arbeidskonflikt. Ved Siri Gerrard. Arbeidsnotat nr. 1/79 fra veiledningsprosjektet. "Utsolgt".
- Arbeidsnotat nr. 3/79: Oversikt over samfunnsvitenskapelig forskning om kvinner. Ved Marianne Noodt. "Utsolgt".
- Arbeidsnotat nr. 4/79: Kvinnefellesskap og kvinneinteresser. Ved Siri Gerrard, Aud Grandaunet, Marit Hoel og Merete Lie. Arbeidsnotat nr. 2/79 fra Veiledningsprosjektet.
- Arbeidsnotat nr. 5/79: Lønnet og ulønnet omsorg. En seminarrapport.

Returadresse:

NAVFs sekretariat for
kvinneforskning
Munthesgt. 29, OSLO 2

- Arbeidsnotat nr. 1/80: Kvinneforskningssekretariatets fremtid.
En utredning fra styret for NAVFs
sekretariat for kvinneforskning.
"Utsolgt".
- Arbeidsnotat nr. 2/80: Teori og metode i kvinneforskningen.
Rapport fra en konferanse.
- Arbeidsnotat nr. 1/81: Forholdet mellom kvinneforskningen
og kvinnebevegelsen.
Rapport fra et seminar.
- Arbeidsnotat nr. 2/81: Kvinner, overgang og aldring.
Rapport fra et seminar. Kommer.